16

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

"Güzel bir söz ve bağışlama, peşinden gönül kırma gelen bir sadakadan daha hayırlıdır. Allah her bakımdan sınırsız zengindir, halimdir (hemen cezalandırmaz, mühlet verir)."

(Bakara suresi, 263. ayet.)

Hadis

Temîm b. Evs ed-Dârî anlatıyor: "Hz. Peygamber, 'Din samimiyettir (nasihattir).' dedi. Biz, 'Kime karşı?' diye sorduk. O da 'Allah'a, Kitabı'na, Resulü'ne, Müslümanların idarecilerine ve bütün Müslümanlara.' buyurdu."

(Müslim, Îmân, 95.)

Ramazan Sözlüğü

Nefis Terbiyesi:
İnsanın kötü huylarını giderip iyi ve güzel huylarla bezenmesi için kendisini eğitmesi anlamına gelir. Oruç, insanın sabrını ve iradesini geliştirerek nefsini terbiye etmesine vesile olur. Yüce Allah'ın rızasını kazanmak isteyen bir Müslüman; nefsinin aşırı istek ve arzularına karşı koymayı öğrenmek, kontrollü ve dengeli olmak, haramlara değil helallere yönelmekle mükelleftir.

Mukabele
16. Cüz

Dua

"Allah'ım! Sen benim Rabb'imsin. Senden başka ilah yoktur. Beni sen yarattın. Ben senin kulunum. Sana verdiğim sözümde ve vaadimde hâlâ gücüm yettiğince durmaktayım. İşlediğim kusurların şerrinden sana sığınırım. Bana lütfettiğin nimetleri minnetle anar, günahımı itiraf ederim. Beni affet, şüphe yok ki günahları senden başka affedecek yoktur."

(Buhârî, Daavât, 2.)

Mani

Daima iyiliğe çalış
Hayır eylemeğe çalış
Hak'tan mağfiret umarsın
Küskün olursan barış.

Şehirler ve Mekânlar

Çanakkale Şehitliği

Çanakkale Şehitliği, Birinci Dünya Savaşı'nın başlarında gerçekleşen ve Çanakkale Boğazı'ndan geçmek isteyen düşman kuvvetlerine karşı kahraman ordumuzun zaferiyle sonuçlanan Çanakkale Muharebeleri'nde vatanımızı düşman işgaline karşı savunurken şehit olanların anısına yapılmıştır. Şehitlerimizi simgeleyen abide, Gelibolu Yarımadası'nda yer almaktadır. Abidenin arka bölümüne yapılan sembolik mezarlara, Çanakkale Muharebeleri sırasında şehit düşen ve bugüne kadar isimleri tespit edilebilmiş 59.408 şehidimizin isimleri yazılmıştır.

Esma-i Hüsna

El-Halîm

"Kudreti olduğu hâlde cezalandırmada acele etmeyen, sabırlı."

Acele vermez ceza
Tüm işleri sabırla
Davranır hep kullara
El-Halîm yumuşakça

Mustafa YILMAZ

Komşuluk Adabı

- Komşularımızla iyi geçinmeliyiz.
- Komşularımıza ikramda bulunmalı ve onların davetlerine icabet etmeliyiz.
- Komşularımızla karşılaştığımızda selam vermeli, onlara güler yüzle davranmalıyız.
- Komşularımızın üzüntü ve mutluluklarını paylaşmalı, yardıma ihtiyaçları olduğunda yanlarında olmalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Ebu Said el-Hudri

Medine'nin Hazrec kabilesindendir. Annesi Hz. Üneyse, Hz. Peygamber'e biat eden hanımlardandır. Hz. Ebu Said, on yaşındayken Uhud Gazvesi'ne katılmak istemiş ancak yaşının küçük olması sebebiyle Hz. Peygamber onun savaşa katılmasına izin vermemiştir. Hz. Ebu Said'in babası Hz. Malik bu gazvede şehit düşmüştür.

Hz. Peygamber'le birlikte birçok savaşa katıldı. Hudeybiye esnasında Rıdvan Biatı'nda Rasulullah'a biat eden sahabiler arasında ilk sırada yer aldı.

Genç yaşlarında İslam'ın hükümlerini çok iyi öğrenen Hz. Ebu Said, sahabenin en fakihlerinden biri olarak bilinirdi. Bu sebeple "İmam" ve "Medine Müftüsü" lakaplarıyla anılmıştır. Aktardığı 1170 hadisle en fazla hadis rivayet eden yedi sahabiden biridir.

Hz. Ebu Said, çok sayıda öğrenci yetiştirdi. Öğrencilerini, "Merhaba, Resulullah'ın bize vasiyet ettiği kimseler!" diyerek karşılardı. Hz. Ebu Said; Allah Resulü'nün, İslam'ı öğrenmek için dünyanın her yanından insanların geleceğini haber verdiğini ve sahabeye bu gelenlere iyi davranmalarını tavsiye ettiğini söylemiştir. (bk. Tirmizî, İlim, 4.)

Ebu Said el-Hudri, Hicri 693-94 yılında Medine'de vefat etmiştir.

Bir Nasihat

Zamanın kıymetini bil. Boş işlerle vaktini harcama.

Günün Sorusu

Oruç ibadeti ne zaman başlar, ne zaman biter?

Oruç ibadeti imsak vaktiyle başlar, iftar vaktinde sona erer.

Bilmece

Köpkötü bir düşünce,
Gelip akla düşünce,
Lazım gelen odur hep
Ondan cayıp dönünce

Tövbe

Sure

İnşirâh Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 8 ayettir. Adını ilk ayetinde geçen "elem neşrah leke" ifadesinden alır. İnşirâh "açılıp genişlemek, huzura kavuşmak" anlamlarına gelir. Duhâ gibi İnşirâh suresi de tebliğin ilk dönemlerinde maruz kaldığı sıkıntılar karşısında Hz. Peygamber'i teselli etmek amacıyla indirilmiştir.

Surede Hz. Peygamber'e sıkıntı veren ağır yükün kaldırıldığı bildirilip her güçlükle birlikte mutlaka bir kolaylığın olduğu iki defa vurgulanır. Bu vurgunun amacı; Hz. Peygamber'in, karşılaşacağı şiddetli engeller ve zorlukların rahatlama ile sonuçlanacağına kesin olarak inanmasını sağlamaktır. Ayrıca müminlere; maruz kalacakları sıkıntı ve haksızlıklar karşısında yılgınlığa düşmemelerini, Allah'a (c.c.) daima güvenmelerini, iyimserliklerini koruyup güzel günler için çalışmalarını telkin etmektir. Surenin sonunda ise Hz. Peygamber'in şahsında bütün müminlerden Allah'a (c.c.) bağlılıklarını sürdürmeleri istenir.

Şiir

Şehr-i Ramazan

Bâdesi sabırdır, içer Ramazan,
Hüsran otlarını biçer Ramazan,
Nasıl birden arifeye varırız,
Bir çırpıda gelir, geçer Ramazan...

Susuzluğun yâdısın sen Ramazan,
Terbiyenin adısın sen Ramazan,
Sahur-iftar herkes seni gözlüyor,
Ağzımızın tadısın sen Ramazan...

Mü'minleri nurla kaplar Ramazan,
Âlemi huzurla kaplar Ramazan,
Sofra sofra mihrap mihrap el ele,
Bizi bir araya toplar Ramazan...

Yurdumuzun bereketi Ramazan,
Kardeşliğin hareketi Ramazan,
Top sesinden, davul sesine kadar,
Oruçlunun ziyafeti Ramazan...

Halil Gökkaya

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan zafer mevsimidir. İçimizde cereyan eden mücadelenin, hamdolsun, muzafferiyiz. Sabrettik, yalnız kaldık, direndik... İrademiz kuvvet kazandı. Aklımız muhkemleşti. Gönül şehrimizdeki tabyaları tahkim hâle getirdik. Zafer alayının önündeyiz. Şimdi kaleye çıkma zamanı. Şimdi oradan şehre bakma, şehri anlama ve anlamlandırma zamanı.

Bilal Kemikli

(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 43.)

Metin

(...)

Kahire'ye gelişimin üçüncü günü, gün batımında Kale'den doğru boğuk top sesleri duydum. Aynı anda Kale Camii'nin yüksek minarelerinde şerefelerin çevresini bir ışık halesi sardı. Ve bir anda şehrin bütün minareleri benzer ışıklarla donanıp akşam karanlığını bir ışık şenliğine çevirdiler. Eski Kahire'nin her yanında garip bir hareketlilik göze çarpıyordu, yürüyen insanların adımları hızlanmış yürüyüşleri bir düğün-şenlik hafifliği kazanmıştı. Her zamankinden farklı, yüksek, çok sesli bir uğultu vardı sokaklarda; havada belirgin bir gerilim, yepyeni bir titreşim hissediyordunuz.

Yeni bir ayın, Müslümanlar için kutlu bir ayın, ramazanın girdiğini bildiren hilal görülmüştü, buydu bütün bu değişikliğin sebebi. Bundan on dört yüzyıl önce Muhammed'e (s.a.v) vahyin inmeye başladığı aydı ramazan. Her Müslüman'ın bu ayı oruç tutarak geçirmesi gerekiyordu. Bütün bu otuz gün süresince Kahire halkı, semavi bir iklime taşınmışçasına alev alev parıldayan gözlerle, coşku içinde dolaştılar cadde ve sokaklarda. Ve ikinci bir hilalin göründüğü otuzuncu gece yeniden top sesleri, sevinç çığlıkları, şenlik... Bütün minareler sabaha kadar alev alev ışıklar içinde kaldı. O zaman öğrendiğime göre, bu oruç ayının iki amacı vardı. Biri, gün boyu yiyip içmeden kaçınarak insanın, yoksulların ve açların hissettiği şeyleri kendi bedeninde hissetmesini ve böylece toplumsal sorumluluğun dinsel bir yaptırım olarak insan bilincine yerleşmesini sağlamaktı. Öteki amaçsa, bir aylık oruç sırasında kişinin kendi nefsini arındırması ve bu yönde kendini belli bir sıkı düzen içinde tutarak, günlük hayatı bir ibadet dikkati, bir ibadet iştiyakı içinde yaşamayı öğrenmesiydi. Orucun mahiyetinde hemen görülebilen bu iki unsurda -insanların kardeşliği, kaygıdaşlığı ve kişisel arınma, kişisel disiplin fikrinde- ben, İslam'ın ahlaki öğretisinin ana çizgilerini görmeye başlamıştım.

(...)

Muhammed Esed

(Mekke'ye Giden Yol, İnsan Yayınları, İstanbul, 2013, s. 248-249.)

Dünyada Ramazan

Bangladeş

Bangladeş'te evlerde yapılan iftarın bir özelliği vardır. Yoksul veya zengin olsun fark etmeden herkes, camilerinin imamını veya müezzinini evlerinde misafir etmek ister. Hane sahipleri onlar için en güzel iftar sofrasını kurmaya çalışır. İmam, iftardan sonra Kur'an-ı Kerim okur ve hane sahibinin geçmişlerine dua eder. Eğer imam veya müezzinin iftar günleri doluysa hane sahipleri bu sefer onları mutlaka sahura davet eder.